

Slutrapport PA 1342

Projekttitel

Samarbetsmodell för innovation i grupprocess med företagare, forskare och andra aktörer – fallstudie cirkulär bioekonomi i trädgårdsnäringen, del 1.

Mål och övergripande syfte

Målet med del 1, som omfattas av ansökan PA 1342, var att utveckla och planera arbetsmetoder och samarbetsmodeller inför start och genomförande av grupprocesser med företagare, forskare och andra aktörer, samt att återkomma med en mer detaljerad ansökan för del 2 och 3.

Det övergripande syftet med projektet är att utveckla, testa, utvärdera och rapportera samarbetsmodeller för innovation i grupprocess med företagare, forskare och andra aktörer, för att utveckla nya hållbara produkter, tjänster och affärsmodeller inom de gröna näringarna. Fallstudien utgörs av projektet *Goda affärer, innovativ och cirkulär trädgårdsodling*. Projektet leds av LRF Trädgård och samarbetspartners är SLU och RISE.

Aktiviteter

Fallstudien utgörs av projekt *Goda affärer, innovativ och cirkulär trädgårdsodling*, där kunskapsutveckling och innovation inom cirkulär bioekonomi ska bidra till ökad tillväxt och lönsamhet i trädgårdsnäringen.

Aktiviteterna i del 1 har utgjorts av att förbereda och planera arbetsmetoder och samarbetsmodeller inför start och genomförande av grupprocesser med företagare, forskare och andra aktörer. Arbetet har genomförts vid ett flertal träffar, både fysiska och digitala, med arbetsgruppen, samt en informationsträff på Margretetorp, Ängelholm, i samband med LRF Trädgårds branschmöte med ett åttioatal deltagare.

Detta arbete har byggt på resultat från projekt PA 1092, *Kunskap och innovation för tillväxt i trädgårdsnäringen*, som i samarbete med bl a LRF Trädgård, LRF Skåne och Partnerskap Alnarp studerat kunskaps- och innovationssystemet inom trädgårdsnäringen. Genom intervjuer och dokumentanalys har fem aspekter identifierats som avgörande för att få samarbeten mellan trädgårdsföretagare, forskare, rådgivare och andra aktörer att fungera. De är drivkraft, nätverksbyggande, dialogkvalitet, resurstillgång och kontinuerlig reflektion/utvärdering.

Tillsammans med resultat från EU Horizon 2020-projektet NextFood, som handlar om utvärdering av samhällseffekter av forskning, samt mångåriga erfarenhet av arbete med grupprocesser som finns i arbetsgruppen för LRF Trädgårds projekt, har dessa resultat legat till grund för framtagandet av samarbetsmodeller.

Vi har utvecklat tre spår enligt nedan. De tre spåren är framtagna efter analys av en förstudie med djupintervjuer av 18 trädgårdsföretagare under våren 2021. Motivet till de tre spåren är att företagare befinner sig i olika faser när det gäller utveckling av affärer och innovationer inom cirkulär bioekonomi. De tre spåren finns för att kunna möta så många som möjligt i den fas där de själva befinner sig, och vara ett stöd för fortsatt utveckling.

- 1) **Goda Affärer:** Utvecklas i rollen som ledare och hitta nya inkomster med cirkulär bioekonomi. Programmet ”Goda affärer” är ett stöd för dig som vill utveckla din affärsverksamhet vidare, bli stärkt som företagsledare och bygga nya goda affärer. Arbetet utförs i grupper av företagare med coaching både individuellt och i grupp.
- 2) **Innovation:** Testa och förverkliga din företagsidé inom trädgårdsnäringen med innovationsspåret. Där har trädgårdsföretagare möjlighet att förverkliga nya produkter, processer, metoder eller tjänster med inriktning mot cirkulär bioekonomi, tillsammans med forskare i LRF Trädgårds projekt “Goda affärer cirkulär bioekonomi”.
- 3) **Öppna webinarier:** Kunskapshöjande expertföreläsningar med bland annat följande teman: Affärsmodeller, Marknadsföring och Förpackningar.

Framtagna resultat av projekt PA 1342, se följande bilagor:

1. Informationsflyers om Goda Affärer samt Innovationsprojekt
2. Programbeskrivning Goda Affärer
3. Vägledning för ansökan om innovationsprojekt
4. Mall för ansökan om innovationsprojekt
5. Ansökan till SLU Partnerskap Alnarp hösten 2021, om del 2 och 3 av projektet (se nedan).

Summering

Projekt PA 1342 har genomförts enligt plan och levererat önskade resultat. Hittills har styrgruppen beviljat tre innovationsprojekt, samtliga med deltagande forskare från SLU Alnarp. Det finns kännedom om ytterligare ca tre ansökningar som väntas inkomma i början av nästa år. Därmed är förutsättningarna goda, så här långt, för att projektet som helhet, del 1-3, ska kunna genomföras enligt plan.

Bilaga 5.

Ansökan till PA hösten 2021: Samarbetsmodell för innovation i grupprocess med företagare, forskare och andra aktörer – fallstudie cirkulär bioekonomi i trädgårdsnäringen, del2.

Sammanfattning

Mot bakgrund av arbetet med att utveckla en samarbetsmodell för innovation mellan företagare och forskare (se ansökan PA 1342 del 1), är syftet att fokusera på

- 1) Rekrytering och gruppindelning av deltagare. Att rekrytera deltagare och dela in i fungerande grupper är en välkänd utmaning för varje projektledare, samtidigt som den vetenskapliga litteraturen på området är begränsad.
- 2) Utvärdering av samarbeten mellan forskare och företagare i verkliga innovationsprojekt. Att hitta nya sätt att utvärdera forskning som gynnar praktikinära forskning är ett angeläget område, där vi vill utveckla och testa en processinriktad utvärdering.

Denna ansökan är en fortsättning av PA 1342. Fallstudien utgörs av LRF Trädgårds projekt *Goda affärer, innovativ och cirkulär trädgårdsodling*, där kunskapsutveckling och innovation ska bidra till ökad tillväxt och lönsamhet i trädgårdsnäringen.

Bakgrund

Kunskap och innovation lyfts fram som avgörande faktorer för att möta de utmaningar som jordbruks- och landsbygdsföretagare står inför (FAO 2021; EU 2020). Många länder världen över arbetar därför för att utveckla och stärka sina kunskaps- och innovationssystem inom jordbruk och landsbygdsutveckling (OECD 2019). Inom ramen för nya CAP uppmanas därför medlemsländerna att arbeta för att öka samarbetet och kunskapsflödet mellan aktörerna kunskaps- och innovationssystemet (EU SCAR 2019).

I ett svenskt sammanhang har OECD (2018) lyft fram att det finns outnyttjade potentialer i att förbättra produktivitet och konkurrenskraft inom svensk lantbruks- och livsmedelssektor. Forskningen är inte väl kopplad till sektorns behov och innovationsgraden beräknas därför vara lägre än i andra sektorer i svensk ekonomi. Ambitionen att förnya, lära och anpassa sig snabbare än andra har dock förts fram som den största konkurrensfördelen. Denna analys har lett till att beslutsfattare efterlyser ökad samordning inom kunskaps- och innovationssystemet, mer tillämpad behovsstyrd forskning och bättre stöd för kommersialisering av forskningsresultat (Regeringskansliet 2017).

Detta vill nu LRF Trädgård bidra till genom initiativet till projektet *Goda affärer, innovativ och cirkulär trädgårdsodling*, som genomförs tillsammans med SLU och RISE. Projektet syftar till att bidra till ökad tillväxt och lönsamhet i trädgårdsnäringsen genom kunskapsutveckling och innovation inom cirkulär bioekonomi. Ett viktigt mål för projektet är att utveckla, testa och utvärdera samarbetsmodeller för innovation med företagare, forskare och andra aktörer.

Detta arbete genomförs nu inom ramen för PA 1342 del 1. Målet med del 1 är att utveckla och planera arbetsmetoder och samarbetsmodeller inför start och genomförande av grupprocesser med företagare, forskare och andra aktörer. Vi har utvecklat tre spår enligt nedan. De tre spåren är framtagna efter analys av en förstudie med djupintervjuer av 18 trädgårdsföretagare under våren 2021. Mer information ges som bilaga till denna ansökan.

- 4) **Goda Affärer:** Utvecklas i rollen som ledare och hitta nya inkomster med cirkulär bioekonomi. Programmet ”Goda affärer” är ett stöd för dig som vill utveckla din affärsverksamhet vidare, bli stärkt som företagsledare och bygga nya goda affärer. Arbetet utförs i grupper av företagare med coaching både individuellt och i grupp.
- 5) **Innovation:** Testa och förverkliga din företagsidé inom trädgårdsnäringsen med innovationsspåret. Där har trädgårdsföretagare möjlighet att förverkliga nya produkter, processer, metoder eller tjänster med inriktning mot cirkulär bioekonomi, tillsammans med forskare i Trädgårds projektet “Goda affärer cirkulär bioekonomi”.
- 6) **Öppna webinarier:** Kunskapshöjande expertföreläsningar med bland annat följande teman: Affärsmodeller, Marknadsföring och Förpackningar.

I det fortsatta arbetet inom ramen för del två av PA 1342 kommer vi att arbeta med Innovation samt stödja metodutveckling och utvärdering av projektet som helhet, ur ett aktionsforskande perspektiv. Därtill är två utmaningar identifierade, som är lämpliga att se på utifrån ett forskningssyfte:

- 1) **Rekrytering av deltagare:** Att rekrytera deltagare till detta och liknande projekt och dela in i fungerande grupper är en välkänd utmaning för varje projektledare, samtidigt som den vetenskapliga litteraturen på området är begränsad.
- 2) **Utvärdering av samarbeten mellan forskare och företagare i specifika utvecklingsprojekt:** Att hitta nya sätt att utvärdera forskning som gynnar praktiska forskning är ett angeläget område, där vi vill testa en processinriktad utvärdering.

Det är välkänt att det är svårt att utvärdera effekter av specifika forskningsprojekt, utöver eventuella vetenskapliga publikationer, då det är svårt att koppla ett forskningsprojekt till en viss effekt i samhället. Även om en förändring verkligen sker, är det svårt att veta om det var just forskningsprojektet som ledde till förändringen. Det är ofta många faktorer som påverkar, exempelvis marknaden,

andra aktörer, eller bara att ”tiden var mogen/inte mogen”. Därtill kan det ta lång tid innan den aktuella förändringen sker, så när bör man mäta effekterna av ett forskningsprojekt?

Mot bakgrund av detta, har processinriktade utvärderingar föreslagits av bland andra Walter et al. (2007), ERiC (2010), Spaapen och Van Drooge (2011) och Reeve et al. (2015). Med detta menas att fokusera utvärderingen på den samverkan som sker mellan forskare och företag/organisationer. Hypotesen är att effekten av forskningsprojekt, utöver eventuella vetenskapliga publikationer, uppstår i samverkansprocessen mellan de olika aktörerna, och att det därmed är den som bör mätas i en utvärdering (Spaapen och Van Drooge 2011). Utvärderingen bör dessutom i sig vara en gemensam process mellan de involverade aktörerna, fokuserad på lärande.

Det här sättet att utvärdera effekter av forskning, knyter an till diskussionen om relationen mellan forskning och samhälle, och om produktion av samhällsrelevant kunskap (Gibbons et al. 1994; Nowotny et al. 2001; Stengers 2018). Enligt det moderna synsättet är innovation inget som skapas inom väggarna på universitet och forskningsinstitut, och sedan förs ut till användare i en linjär riktning, utan är resultatet av en iterativ och interaktiv process mellan forskare och andra yrkesexperter och samhällsaktörer.

Syfte och mål

Denna ansökan avser en fortsättning av projekt PA 1342. Syftet med projektet som helhet är att utveckla, testa, utvärdera och rapportera samarbetsmodeller för innovation i gruppprocess med företagare, forskare och andra aktörer.

Denna ansökan avser projektets avslutande del. Målet med denna del är att arbeta med innovation samt stödja metodutveckling och utvärdering av projektet, ur ett aktionsforskande perspektiv. Här är två utmaningar identifierade, som är lämpliga att se på utifrån ett forskningssyfte:

- 1) Rekrytering av deltagare. Att rekrytera deltagare och dela in i fungerande grupper är en välkänd utmaning för varje projektledare, därtill verkar den vetenskapliga litteraturen på området vara begränsad.
- 2) Utvärdering av samarbetet mellan forskare och företagare i specifika utvecklingsprojekt. Att hitta nya sätt att utvärdera forskning som gynnar praktikinära forskning är angeläget.

Metod och aktiviteter

Fallstudien utgörs av projekt *Goda affärer, innovativ och cirkulär trädgårdsodling*, där kunskapsutveckling och innovation inom cirkulär bioekonomi ska bidra till

ökad tillväxt och lönsamhet i trädgårdsnäringen. Projektet leds av LRF Trädgård och samarbetspartners är SLU och RISE. Aktiviteterna sker i tre faser enligt nedan.

Fas 1. Metodutveckling

Detta arbete sker inom ramen för det snart avslutade PA 1342 del 1. Målet med del 1 är att utveckla och planera arbetsmetoder och samarbetsmodeller inför start och genomförande av grupprocesser med företagare, forskare och andra aktörer. Vi har utvecklat tre spår i första delen av PA 1342 (se ovan samt bilaga);

- 1) Goda Affärer
- 2) Innovation
- 3) Öppna webinarier

De tre spåren är framtagna efter analys av en förstudie med djupintervjuer av 18 trädgårdsföretagare under våren 2021.

Fas 2. Genomförande

Genomförande av projektet enligt de tre spåren ovan. Gruppernas olika processer utvärderas och dokumenteras för att senare kunna användas som arbetsmetod för andra grupper i framtiden.

I det fortsatta arbetet inom ramen för PA 1342 kommer vi att arbeta med Innovation samt stödja metodutveckling och utvärdering av projektet som helhet, ur ett aktionsforskande perspektiv. Därtill är två utmaningar identifierade, som är lämpliga att se på utifrån ett forskningssyfte:

- 1) Rekrytering av deltagare: Att rekrytera deltagare till detta och liknande projekt och dela in i fungerande grupper är en välkänd utmaning för varje projektledare, inte heller finns mycket skrivet vetenskapligt om detta. Vi analyserar kommunikationsvägar för rekryteringsinsatser, undersöker hur deltagarna hört om projektet, samt jämför deltagarna med fördelningen av företagare i trädgårdsbranschen som helhet. Vi kommer också att följa upp deltagarnas åsikter om programmet, då goda omdömen är en god grund för nya rekryteringar.
- 2) Utvärdering av samarbeten mellan forskare och företagare i specifika utvecklingsprojekt: Att hitta nya sätt att utvärdera forskning som gynnar praktikinära forskning är ett angeläget område, där vi vill testa en processinriktad utvärdering.

I det pågående Horizon 2020-projektet NextFood har vi utvecklat en utvärderingsmodell som fokuserar på effekter både av processen och av produkten. Med process menas den samverkan som sker mellan forskare och företag i projektet. Med produkt menas vad projektet levererar i slutändan, vilken inte nödvändigtvis betyder en fysisk produkt, det kan vara en förbättrad process etc. I korthet går metoden ut på att mäta processrelaterade och produktrelaterade effekter både på projektnivå (d v s hos de individer som är direkt involverade i projektet) och bland involverade organisationer (d v s effekter inom de organisationer

individerna företräder). På nästa nivå kan man mäta samhällseffekter, men då ökar genast inblandningen av andra faktorer och därmed osäkerheterna. Se tabell 1 nedan.

	PROCESS	PRODUKT
Projektnivå	Effekter av samarbetsprocessen hos de individer som deltar i projektet	Effekter av produkten hos de individer som deltar i projektet
Organisationsnivå	Effekter av samarbetsprocessen hos de organisationer som representeras av de individer som deltar i projektet	Effekter av produkten hos de organisationer som representeras av de individer som deltar i projektet
Samhällsnivå	Effekter av samarbetsprocessen som sträcker sig utöver deltagande individer och organisationer	Effekter av produkten som sträcker sig längre än deltagande individer och organisationer

Tabell 1. Modell för utvärdering av samarbete mellan forskare och företagare, en förenkling av en modell framtagen inom projekt NextFood.

I jämförelse med Nextfood har detta projekt relativt små innovationsprojekt med kort tidplan. Därför kommer vi här att fokusera på att utveckla och fördjupa de processinriktade delarna, med anpassning till mindre projekt.

Om pandemiläget tillåter, kommer grupperna att ha både fysiska och digitala träffar. Därmed tillkommer resekostnader.

Fas 3. Utvärdering och rapportering

Målet med denna del är att ta fram en manual för samarbetsmodeller för innovation i gruppprocess inom de gröna näringarna. Ett informations- och studiematerial tas fram baserat på de modeller som testats i grupperna. Denna ska göras tillgänglig för andra intressenter, så att samarbetsmodellerna kan föras vidare och komma till nytta.

Det innebär att erfarenheter från arbetsgrupperna och andra relevanta delar av projektet utvärderas, sammanställs och rapporteras. Resultaten av arbetet i gruppprocesser och utvärderingen sammanställs och analyseras. Resultaten av analyserna av rekrytering och utvärdering sammanställs och rapporteras.

Kommunikationsplan

Resultaten av projektet som helhet planeras förmedlas till företagare och branschaktörer i samarbete med LRF Trädgård vid exempelvis möten, samt erbjudes reportage i branschtidningar via pressutskick eller direktkontakt med redaktioner. Resultaten planeras redovisas via SLU:s populärvetenskapliga publikationer, tillgängliga digitalt, samt bidra till en vetenskaplig artikel.

Organisation

Projektet genomförs som del av ett doktorandarbete vid Institutionen för människa och samhälle. Doktorand är Lisa Blix Germundsson, med mångårig erfarenhet av att skapa möten mellan akademi och näringsliv.

- Huvudhandledare: Lena Ekelund Axelson, professor i hortikulturell ekonomi vid Institutionen för människa och samhälle, SLU Alnarp
- Biträdande handledare: Magnus Ljung, verksamhetsledare för SLU:s kompetenscentrum för rådgivning, Råd.nu, Institutionen för människa och samhälle, SLU Skara
- Biträdande handledare: Charlotte Norrman, docent vid Linköpings universitet med inriktning mot innovation och entreprenörskap
- Biträdande handledare Martin Melin, forskare vid Institutionen för människa och samhälle, SLU Alnarp

Tidplan

Tidplan för år 2021 12 01 – 2023 01 31

Tidplan för projektet som helhet, fas 1 - 3:

2021 HT	Metodutveckling och förberedelser, start av fem arbetsgrupper.
2022 VT	Genomförande av fem arbetsgrupper, kontinuerlig utvärdering.
2022 HT	Genomförande av fem arbetsgrupper, kontinuerlig utvärdering.
2023 VT	Sammanställning av resultat, skrivande av slutrapport.

Budget

Budgeten avser endast SLU:s utförande av Lisa Blix Germundsson.

Beräknad tidsåtgång är 3,5 månader, d v s 580 timmar.

580 timmar * 841 kr/tim = 487 780 kr.

Resekostnader 20 000.

Summa kostnader 507 780 kr.

Finansiering sökes hälften vardera från LRF Trädgård och SLU Partnerskap Alnarp:

253 890 kr från LRF Trädgård

253 890 kr från SLU Partnerskap Alnarp

Summa finansiering 507 780 kr.

Referenser

ERiC (2010). *Evaluating the societal relevance of academic research: A guide*. Final report of the ERiC project, EN 1001.

EU SCAR (2019). *Preparing for future AKIS in Europe*. Brussels, European Commission.

EU (2020). *Farm to fork strategy. For a fair, healthy and environmentally-friendly food system*. Brussels, European Commission.

FAO (2021). *Innovation key to feed the world in times of pandemics and climate change*. FAO News article from global agriculture ministries' conference in Berlin 22/01/21. Webpage accessed 26/01/21. [FAO - News Article: Innovation key to feed the world in times of pandemics and climate change](#)

Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P. & Trow, M. (1994). *The new production of knowledge. The dynamics of science and research in contemporary societies*. London, SAGE.

Nowotny, H., Scott, P. & Gibbons, M. (2001). *Re-Thinking Science. Knowledge and the Public in an Age of Uncertainty*. Polity Press, Blackwell Publishers.

OECD (2018). *Innovation, Agricultural Productivity and Sustainability in Sweden. OECD Food and Agricultural Reviews*. Paris, OECD Publishing.

Regeringskansliet (2017). *En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet*. Kortversion av regeringens proposition 2016/17:104, Näringsdepartementet.

Reeve, C., Humphreys, J. & Wakerman, J. (2015). A comprehensive health service evaluation and monitoring framework. *Evaluation and Program Planning*, Vol 53, pp 91-98

Spaapen, J. B. and L. van Drooge. 2011. Introducing 'productive interactions' in social impact assessment. *Research Evaluation*, 20(3): 211-218.

Stengers, I. (2018). *Another science is possible. A manifesto for slow science*. Cambridge, Polity.

Walter, A., Helgenberger, S., Wiek, A. & Scholz, R. (2007). Measuring societal effects of transdisciplinary research projects. *Evaluation and Program Planning*, Vol 30, pp 325-338.